

Ihan Helmi perhe

Lahjasolu-
taustasta
lapselle
puhuminen
kahden
vanhemman
perheessä

Helminauha-hankkeen opas

SIMPUKKA HELMINAUHA

Teksti: Piia Savio ja Jenni Huhtala, Helminauha-hanke

Kuvitus ja taitto: Mari Huhtanen Kilda Creative Oy

Painopaikka: KTMP 2023

2. painos

Copyright: Simpukka ry

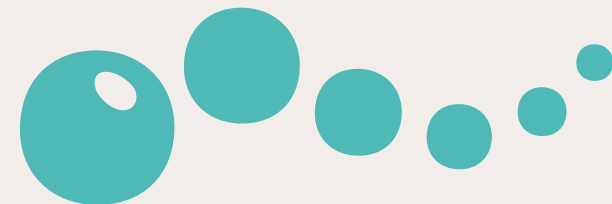
Kiitokset lahjasoluperheille lapselle puhumisen tarinoista

Lainattaessa lähde mainittava

Tämä opas on tehty Helminauha-hankkeessa (2019–2021), joka tarjoaa tietoa ja tukea lahjasoluilla lasta toivoville ja lapsen saaneille.

SISÄLTÖ

Lukijalle	4
Vinkkejä oppaan hyödyntämiseen	5
Ihan Helmi perhe -tarina	6
Vanhempien kertomia tarinoita lapselle puhumisesta	8
Lahjasolustaustasta lapselle puhuminen	10
Lahjasolustaustasta puhuminen ikävaiheittain	12
Termit tutuiksi	18
Omia muistiinpanoja	20
Vinkkejä oman perheen tarinan kuvaamiseen	22

Lukijalle

Tämä Helminauha-hankkeen *Ihan Helmi perhe* -opas on tarkoitettu lahjasoluilla yhden tai useamman lapsen saaneille kahden vanhemman perheille, mutta myös lahjasoluilla lasta toivovat ja lahjasoluhoidojen avulla raskaana olevat voivat valmistautua tämän oppaan avulla lapselle lahjasolusta puhumiseen. Opasta voit hyödyntää pohtiessasi omaa tapaasi puhua lapselle hänen lahjasolusta ja oppaasta löytyvää tarinaa voitte lukea yhdessä lapsen kanssa. Voitte täydentää tarinaa juuri teidän perheenne syntytarinaan sopivilla lisäyksillä, teksteillä ja kuvilla.

Tämän oppaan tekstit ovat syntyneet Helminauha-hankkeen kehittämän lahjasoluilla lapsia saaneille perheille suunnatun perhevalmennuksen sivutuotteena. Oppaaseen olemme saaneet elämänmakua niiltä vanhemmilta, jotka kertoivat meille oman perheensä syntytarinan ja miten heidän perheessään siitä on puhuttu. Tarinoita kerättiin anonyymillä lomakkeella kesän 2021 aikana. Olemme kiitollisia kaikista saamistamme tarinoista ja myös kaikista kohtaamisista perhevalmennuksissa, tuetuilla lomilla, perhetapaamisissa ja muissa hankkeen toiminnoissa.

Opas sisältää lyhyen perhetarinan, lainauksia vanhempien kertomista tarinoista, tietoa lahjasolusta lapselle puhumisesta lapsen eri ikävaiheissa, lahjasoluilla perheellistymiseen liittyvää sanastoa ja tyhjiä sivuja omille muistiinpanoille sekä lasten kommentteille. Oppaan lopussa on vinkkejä perheen oman tarinan kuvaamiseen.

Te lahjasoluperheet olette osa monimuotoisten perheiden joukkoa, jota yhdistää lapsiperheellistyminen lahjoitettujen sukusolujen avulla. Olette aina tervetulleita mukaan Helminauha-verkostoomme!

Helminauha-hanke, Simpukka ry

Vinkkejä oppaan hyödyntämiseen

Käsissäsi on opas, joka tarjoaa tietoa lahjasolusta käsitteeseen lahjasoluilla alkunsa saaneen lapsen kanssa. Toivomme, että tämän oppaan avulla löytyy teidän perheen oma tapa puhua lapselle ja lapsen kanssa hänen arvokkaasta taustatarinastaan ja siitä, miten perheenne on syntynyt lahjoitettujen sukusolujen avulla.

Palatkaa oppaan tarinaan, lapsen ikätasoisien puhumisen vinkkeihin, muistilistaan ja omiin muistiinpanoihin aika-ajoin. Teidän perheen tapa puhua lapsen lahjasolusta saa elää ja muuttua lapsen kasvaessa.

Oppaan lopussa on muutama tyhjä sivu omille muistiinpanoille sekä lapsen kommentteille. Voitte kirjata sinne muistiin ajatuksia ja tuntemuksia, joita herää tätä opasta lukiessa.

Voitte halutessanne

Tehdä omia lisäyksiä tarinaan, kuten teidän tavasta puhua lapsen taustasta, millaisia sanoja juuri teidän perheessänne käytetään ja miten teillä valmistaututtiin lapsen tulon.

Liimata oppaaseen kuvia, tarroja tai piirtää itse teidän tarinaan sopivia kuvia.

Kirjata oppaaseen lapsen ja aikuistenkin kommentteja tarinaa lukiessanne.

Muistakaa merkata päivämäärät, niin voitte seurata oman lapsen mielteitä eri ikävaiheissa!

Ihan Helmi perhe – Kahden vanhemman perheen tarina

Ilo: Miten lääkäri osasi auttaa teitä? Mitä siellä lääkärissä sitten tapahtui?

Lumo: Lääkäri kertoi meille, että me tarvitsemme toiselta henkilöltä lahjana siittiötä, koska meillä ei ollut niitä. Jotta lapsi voi lähteä kasvamaan äidin vatsassa, tarvitaan siittiötä ja munasolu. Meiltä puuttuivat siittiöt ja onneksi niitä voi saada lahjana lahjoittajalta.

Ilo: Mitä jos munasolu olisi puuttunut?

Sävy: Hyvä kysymys pikkuiseni! Niitäkin voi saada lahjoittajalta.

Lumo: Niin, ja on myös mahdollista saada lahjaksi alkio, jossa on käytetty sekä lahjoitettuja siittiötä että munasoluja.

Ilo: Kertokaa minulle taas miten meidän perhe syntyi? Miten minä synnyin teille!

Sävy: Me toivoimme sinua pitkään ja odotimme kovasti, että saisimme sinut.

Lumo: Toiset vanhemmat saavat lapsen helpommin kuin toiset. Me tarvitsimme lääkärin apua, jotta sinä aloit kasvaa äidin vatsassa.

Ilo: Miten minä sitten aloin kasvamaan äidin masussa?

Sävy: Lääkäri yhdisti lahjana saatuja siittiötä ja äidiltä saadun munasolun, niistä syntyi alkio, joka siirrettiin kasvamaan äidin vatsaan.

Lumo: Kasvoit vatsassa yhdeksän kuukautta, se tuntui pitkältä ajalta, kun halusimme niin kovasti jo saada sinut syliin.

Sävy: Me juteltiin sinulle, kun kasvoit äidin vatsassa. Puhuimme aina sinulle, miten rakas ja odotettu sinä olit.

Lumo: Sinä päivänä kun sinä synnyit saimme maailman parhaan lahjan, jota olimme todella kovasti toivoneet.

Sävy: Näytät vielä mietteläältä, jäikö sinulla jotain kysyttävää?

Ilo: Eiku mä vaan mietin, että ollaan kyllä ihan Helmi perhe!

Lumo: Niin ollaankin, oikein säihkyvä helmi. Olipa hyvin sanottu!

Ilo: Heippa, mä lähen nyt ulos leikkimään!

Vanhempien kertomia tarinoita siitä, miten heidän perheessä on puhuttu lapsen lahjasolutaustasta

Tarinat on kerätty lahjasoluilla lapsia saaneilta vanhemmilta anonyymillä lomakkeella kevään 2021 aikana.

"Meillä on kerrottu, että tytön siemenet tilattiin Tanskasta ja sieltä ne lentokoneella tulivat ja sitten lääkäri istutti ne äitin masuun kasvamaan. Kun on muutenkin tilattu kukkien siemeniä ulkomailta, mikseipä lapsenkin siemeniä. :) Tyttö ei pidä siis tätä mitenkään outona. Päiväkodissa on ilmeisesti puhuttu erilaisista perheistä, koska tyttö itse hokee "kaikkien isit ja äidit ei ole naimisissa, joillakin on vaan pelkkä äiti, kaikilla ei ole veljeä jne." Syyksi sille, miksi siemenet tilattiin Tanskasta, ollaan sanottu, että haluttiin saada noin hieno tyttö ja juuri sinut!"

"Olemme puhuneet, että äidin vauvasiemenet ovat olleet rikki ja joku ihana ihminen on antanut meille vauvasiemeniä, jotka lääkäri auttoi äidin vatsaan kasvamaan. Olemme myös kertoneet, että tarvitaan kahdenlaisia vauvasiemeniä. Olemme kertoneet, että äiti ja isä halusi kovasti yhteistä lasta ja hän on ollut meidän toiveissa pitkään."

"Olemme kertoneet että äidin munasoluissa oli vikaa ja siksi saimme jonkun lahjoittamia munasoluja, jotka lääkäri laittoi äidin masuun. Olemme puhuneet munasoluista ja siittiöistä, vauvan siemenistä. Olemme myös kertoneet, että lahjoittaja on geneettinen vanhempi."

"Kerron seuraavaa tarinaa usein iltaisin nukkumaan mennessä: Äiti ja isi halusivat kovasti oman lapsen ja yrittivät mutta lasta ei vaan saapunut. Sitten löysimme Sanna-lääkärin, joka sanoi että minä voin auttaa teitä. Ja Sanna antoi lääkkeitä ja teki kaikkensa, mutta lasta ei silti tullut. Sitten Sanna-lääkäri löysi kivan ihmisen, joka sanoi: Minä voin antaa vauvamunia äidille. Ja Sanna laittoi munan äidin masuun ja sitten sinä aloit kasvaa! Olit aluksi aivan pienukainen (näytän samalla sormilla kasvua) ja kasvoit suuremmaksi ja suuremmaksi. Sitten potkit äidin masussa ja mietin, että kuka sinä oikein olet. Sitten menimme sairaalaan ja lääkäri auttoi sinut masusta ulos. Ja se olit sinä, maailman ihanin ja paras poikani! Äiti sanoo että kiitos kiltti ihminen, joka annoit vauvamunia ja autoit meitä saamaan juuri sinut. Ja kiitos myös Sanna-lääkäri että autoit."

"Muistatko kun olen kertonut, että isillä ei ollut siemeniä, niin joku ystävällinen ihminen lahjoitti niitä meille ja aloit kasvaa äidin vatsassa. - Olen kertonut, että isällä ei ollut omia siemeniä/siittiöitä, vaan tarvittiin apua lääkäriltä ja siltä ihmiseltä, joka lahjoitti siemeniä/siittiöitä meille. Myöhemmin lapset ovat kysyneet mihin lääkäri laittoi ne siittiöt ja olen kertonut, että lääkäri laittoi lahjasiittiöt äidin pimppiin ruiskulla ja kertonut myös miten se ns. normaalisti tapahtuu."

"Olemme puhuneet jo pienestä pitäen lapselle lahjasolutaustasta, aina ikätasoisesti. Aluksi tarina oli, että äidit halusivat lapsen, mutta tarvitsivat sitä varten "vauvasiemeniä". Niitä joku tuntematon ihminen oli antanut klinikalle käyttöön, jossa lääkäri auttoi ne ja äidin "siemenen" yhteen. Tästä sitten alkoi kasvaa lapsi äidin sisällä. Myöhemmin lapsen kasvaessa on puhuttu asioista toistuvasti ja oikeilla nimillä: luovuttaja, siittiöt, munasolu, hedelmöitys."

Lahjasolutaustasta lapselle puhuminen

Lahjasoluperheissä lapsen alkuperään liittyvät kysymykset ja niiden käsittely ovat läsnä koko elämän ajan ja aktivoituvat eri kehitysvaiheissa lapsen ymmärryskyvyn mukaan. Lapselle on tärkeää antaa tilaa ilmaista kaikki tunteensa perhemuotoon ja lahjasolutaustaan liittyen. Vain lapsi voi tietää, onko geneettistä alkuperää koskeva tieto hänelle tärkeä, muut eivät voi päättää asiaa hänen puolestaan. Tämän vuoksi tieto omasta taustasta kuuluu lapselle. Lapselle lahjasolutaustasta puhumisesta olennaista on, että lapsi saa kasvaa tietoon taustastaan koko elämänsä ajan. Se tarkoittaa, ettei lapsi muista koska hänelle puhuttiin asiasta ensimmäisen kerran, vaan hän on tiennyt asian aina.

Muistilista

Lapsen tulee saada kasvaa tietoon taustastaan koko elämänsä ajan

- Voit aloittaa puhumisen jo vauva- ja taaperoi-ikäiselle. Tällöin voit harjoitella sinulle sopivia sanoja ja puhumisen tapaa.
- Vauvalle puhuminen ei tunnu kaikista luontevalta, mutta mitä aiemmin aloitat, sitä helpompaa se on.
- Mitä vanhemmalle lapselle puhut, sitä paremmin tilanteeseen tulee valmistautua, sillä lapsen kasvaessa ymmärrys asioista lisääntyy.
- Tieto omasta alkuperästä on tärkeää ehyen identiteetin kehittymiselle.

Puhuminen on vanhemman vastuulla

- Vanhemman vastuulla on saattaa lahjasolutausta lapsen tietoon. Oikea tieto on lasta kunnioittavaa. Puhut- han lapselle aina totta.
- Lapsi ei välttämättä osaa itse kysyä syntytarinastaan, eikä vanhempi voi vain odottaa, että lapsi ottaa lahjasolu- taustansa itse puheeksi.
- Olennaista on lapsentahti- sesti eteneminen. On tärkeää tarttua hetkeen tilaisuuden tullen ja reagoida lapsen aloitteisiin.

Helminauhan sivuilta osoitteesta www.helminauha.info löydät kirja- ja materiaalivinkkejä lapselle lahjasolutaustasta puhumisen tueksi sekä vinkkejä ikätasoiseen puhumiseen.

Luota omaan tapasi puhua - ei ole olemassa yhtä ainoa oikeaa tapaa

- Käytä niitä sanoja ja termejä jotka tuntuvat sinusta luontevalta. Tärkeää eivät ole sanat, joilla asiasta puhutaan, vaan tapa ratkaisee.
- Kahden vanhemman perheissä vanhemmat voivat puhua lahjasolutaustasta eri tavoin.
- Tartu rohkeasti tilanteisiin, joissa asian voi ottaa luontevasti puheeksi, kuten lapsen kysymykset vauvoihin ja vauvojen syntymään liittyen. Lapsi ei koe esimerkiksi keuhon liittyviä asioita kiusallisina.
- Hyödynnä erilaisia käytännön työkaluja, kuten satu- ja kuvakirjoja, kehotunnekasvatukseen liittyviä materiaaleja, leikkejä, vauvakirjoja, valokuvia tai piirtämistä.

Ota tarvittaessa aikalisä

- Lapsen kysymyksiin ei tarvitse olla valmiita vastauksia, vaan aikuinenkin saa miettiä mitä vastaa. Vanhempi ei ole kävelevä vastausautomaatti.
- Lapsen kysymykset ja pohdinnat voivat herättää vanhemmassa erilaisia tunteita, ja tunteiden käsittely voi viedä aikaa. Olennaista on, ettei lapsen kysymystä ohiteta tai mitätöidä, vaan asiaan luvataan palata myöhemmin: "Olipas hyvä kysymys, sopiiko jos jutellaan tästä illalla lisää."
- Palaa asiaan aina uudelleen. Lapsen kasvaessa lapsen ymmärrys asian suhteen muuttuu ja kehittyy, minkä vuoksi asiaan on tärkeää palata.

Lahjasolutaustasta puhuminen ikävaiheittain

0–1-vuotias lapsi

Kehitystehtävinä: Läheisyys ja kiintyminen huolehtivaan aikuiseen ehdoitta.

Tarve suhteessa vanhempaan: Ole minun! Tarve saada suojaa, lämpöä ja ravintoa.

- Pienen lapsen kanssa kaikki vuorovaikutus on tärkeää. Puheella ja kosketuksella lapselle voi ilmaista kuinka tärkeä, rakastettu, ihana, kauan odotettu ja toivottu lapsi on.
- Lapsen kanssa voi katsella kuvakirjoja vauvan kasvusta mahassa. Voi kertoa vauvan-siemenistä ja siitä, että ras-kaana olevan vanhemman mahassa on vauvan koti.

Vanhemman omien sanojen löytä-mistä ja asian luontevaa puheeksi ottamista voi harjoitella pienen lap-sen kanssa ilman, että tarvitsisi vielä varautua vaikeisiin kysymyksiin.

2–3-vuotias lapsi

Kehitystehtävinä: Turvallisuus ja eteneminen tutkien maailmaa sopi-van etäisyyden päästä vanhemmas-ta. Uhma ja tahtotunne rakentuvat.

Tarve suhteessa vanhempaan: Tahdon tahtoa! Testaa vanhempaa, asettaako vanhempi turvalliset rajat, vaikka tahdon ja uhmaan.

- Lapsi alkaa ymmärtää eri su-kupuolten välisiä eroja ja voi myös alkaa esittää kysymyksiä siitä, mistä vauvat tulevat. Lapselle voi puhua asiasta, kun hän siitä kysyy tai aina, kun se muuten tulee luon-tevasti puheeksi. On tärkeää vastata siihen, mitä lapsi kysyy, ilman omia tulkintoja.
- Lapselle voi lapsentasoisesti jatkaa jo vauvana aloitettua syntytarinaa, ja puhua, että vauva saa alkunsa vauvasie-menestä, kasvaa mahassa/kohdussa, tulee ulos van-hemman pimpin tai vatsaan leikattavan reiän kautta. Puhumista helpottaa, että vanhempi löytää ja tunnistaa itselle sopivat sanat.

4–5-vuotias lapsi

Kehitystehtävinä: Kommunikaation, itsesäätelyn ja oman erillisyyden hahmottaminen.

Tarve suhteessa vanhempaan: Kaipaa vastauksia loput-tomiin kysymyksiin maailmasta ja elämästä, toiveena on olla ihailun kohteena.

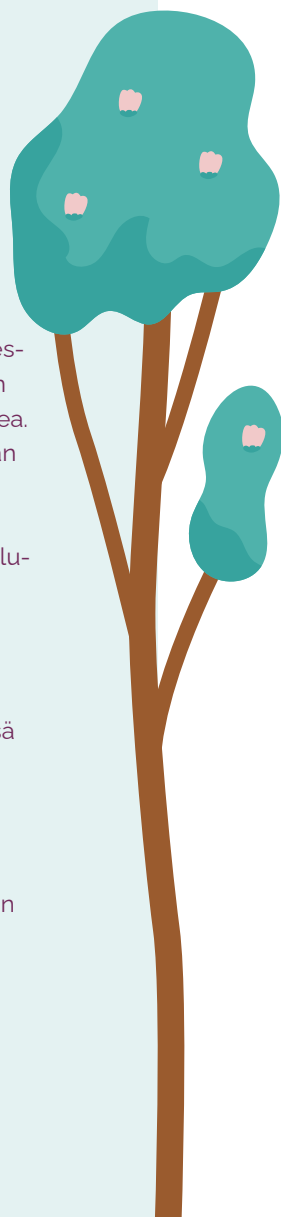
- Lapsi on utelias ja häntä kiinnostavat vauvojen alkuperä sekä sukupuolierot. Perusohje on, että vastataan siihen, mitä lapsi kysyy, mahdollisim-man yksinkertaisesti.
- Lapselle voi kertoa, että vauva kasvaa vauva-siemenestä vanhemman mahassa. Siemen voi mennä mahaan monella eri tavalla. Rakastelu on aikuisten tapa rakastaa ja tehdä vauvoja. Vauvan voi saada myös adoption, hedelmöityshoitojen tai lahjasolujen avulla.
- Osaa jo kysyä kysymyksiä syntytarinastaan ja puhua lahjasolutaustastaan ilman, että hän täysin ymmärtää sen merkitystä: "Keneltä siemen on saatu? Voiko niitä saada lisää?"
- On oma toimija ja osaa kertoa taustastaan ja puhua lahjoittajasta, kun vanhemmat ovat aloit-taneet puhumisen varhain. Vanhemman on tässä vaiheessa hyvä pohtia, milloin tarina on lapsen oma ja milloin vanhemman. Miten puhua omasta tarinasta siten, ettei loukkaa lapsen omistajuutta omaan tarinaansa.

6–12-vuotias

Kehitystehtävinä: Kaverisuhteiden merkitys kasvaa, lapsi hakee vertaisuutta ja haluaa olla erillinen ja olemassa myös yksin.

Tarve suhteessa vanhempaan: Kaipaa yksityisyyttä, mutta myös vanhemman läsnäoloa.

- Lapset tulevat kouluikässä tietoisiksi erilaisuudesta. Eri tavoilla ilmenevät häpeän sekä kateuden tunteet ovat yleisiä, ja lapsen itsetunto voi laskea. Lapsi voi toivoa, että lahjasolutaustasta vaietaan täysin.
- Kyky loogiseen ajatteluun kasvaa ja lapsi alkaa ymmärtää, että perheen tarinaan liittyy sukusolujen lahjoittaja/lahjoittajat.
- Lapselle syntyy realistisempi käsitys lahjasolutaustastaan. Hän voi alkaa pohtia, mitä se tarkoittaa hänelle ja muille. Vanhemman tulee ymmärtää, että lapsen uteliaisuus alkuperäänsä kohtaan on luonnollista.
- Avainasemassa on lapsen kuunteleminen ja ikätasoinen vastaaminen lapsen kysymyksiin esimerkiksi syntymästä, hedelmöittämisestä, yhdynnästä jne. Avoimen ja turvallisen ilmapiirin luominen on tärkeää.

Lähteitä:
Cacciatore, Raissa 2008: Aggression portaat — opetusmateriaali kouluille. Opetushallitus.
Montuschi, Olivia 2015: Telling and Talking series. Donor conception network.

Nuoruus

Kehitystehtävinä: Erillisyys suhteessa omiin vanhempiin, mielen kuohunta, identiteetin ja omien arvojen rakentuminen. Kaipaa edelleen vanhemman silmissä pienenä olemista.

Tarve suhteessa vanhempaan: Tarvitsee aikuisen ohjausta ja tukea, mutta haluaa myös itse kokeilla ja oppia erehdysten kautta.

- Kyky abstraktiin ajatteluun ja ymmärrys omasta geneettisestä taustasta syvenee.
- Nuori täydentää omaa syntytarinaansa ja liittyy lahjasolutaustansa muihin osiin identiteettiään siten, että se asettuu omalle paikalleen elämässä.
- Kyky ymmärtää toisen ihmisen ajatuksia ja tunteita vahvistuu, ja nuoren ymmärrys vanhemman tai vanhempien valintoja kohtaan on realistisempaa ja empaattisempaa.
- Identiteettikehitys voi tarkoittaa tiedon hankkimista tai yhteyden luomista geneettiseen taustaan. Toiset ohittavat asian, toiset vain ajattelevat sitä, ja jotkut etenevät konkreetiaan.
- Aina tietoa taustasta ei ole. Nuori voi silloin kokea, että osa hänestä on pimennossa. Tällöin nuori tarvitsee vanhemman tukea, eikä häntä pidä jättää asian kanssa yksin.

Lasten ajatuksia omasta taustastaan

Suhde alkuperään joko neutraali tai hyvä: lapset kokevat olevansa "erityisen toivottuja ja odotettuja".

- *"Olen ollut haluttu lapsi, vanhempani ovat olleet hyvin kiitollisia minusta. Tunnen itseni toivotuksi."*

Ne lapset, joilla on hyvä ja luottamuksellinen suhde vanhempiinsa, ja jotka ovat aina tienneet alkuperänsä, suhtautuvat lahjasolustaastaan luontevasti ja neutraalisti.

- *"Olen tiennyt tarinani koko elämäni ajan, minulle on puhuttu vauvasta asti."*

Merkityksellistä on perheessä vallitseva avoimuuden ja luottamuksen ilmapiiri. Mitä luonnollisemmaksi vanhempi kokee asian, sen luonnollisemmin myös lapsi suhtautuu tietoon omasta taustastaan.

- *"Ei ole tällä hetkellä tärkeä asia elämässä, mutta olen saanut puhua asiasta riittävästi vanhempien kanssa."*

Lapset ovat kokeneet tärkeäksi saada tietoa lahjoittajan ulkonäöstä, luonteenpiirteistä, terveydentilasta ja usein myös luovuttajan lapsista. Pääasiallisesti lapsilla on uteliaisuutta ja kiinnostusta tietää, kuka lahjoittaja on.

- *"Usein mietin, millainen ihminen hän on ja miksi hän on päätenyt lahjoittamaan sukusoluja ja ajatteleeko hän koskaan niitä lapsia, jotka hänen avullaan ovat saaneet alkunsa. Haluaisiko hän tietää jotain minusta vai haluaisiko hän olla ajatteleematta koko asiaa?"*
- *"Oman alkuperän ymmärtäminen – oli se mitä tahansa – on äärimmäisen tärkeää itsetuntemuksen kannalta."*

Myönteinen suhde vanhempiin ei vähennä lasten halua saada lisätietoa lahjoittajasta. Lapsi on utelias alkupe-
rästään. Lapsi ei halua, että vanhempi loukkaantuu tästä uteliaisuudesta. Uteliaisuus ei tarkoita sitä, että lapsi olisi tyytymätön omaan perheeseensä ja etsisi parempaa.

- *"Tärkeältä tuntuu se, että saan ymmärrystä ja vahvistuksen siitä, että on normaalia ja sallittua tuntea kiinnostusta ja kaipuuta näitä juuria kohtaan ja siitä, ettei tunteissani tai tarpeissani ole mitään väärää."*

Sitaatit: Helminauha-hanke:
Kysely lahjasolustaisten henkilöiden tuen tarpeista,
2021

Termit tutuiksi

Siittiö	Kiveksissä kehittyvä sukusolu eli vauvasiemen.
Munasolu	Munasarjassa kehittyvä sukusolu eli vauvasiemen.
Alkio	Alkio syntyy, kun siittiö ja munasolu yhdistyvät, eli siittiö hedelmöittää munasolun. Alkiota aletaan kutsua sikiöksi, kun hedelmöitymisestä on kulunut kahdeksan viikkoa. Alkio on kokonainen vauvasiemen, josta vauva alkaa kasvamaan vanhemman kohdussa.
Kohtu	Sikiö kehittyy hedelmöittyneestä munasolusta raskaana olevan vanhemman kohdussa. Sikiölle kehittyy kohdun seinään istukka, jonka kautta sikiö saa ravintoa ja happea. Kohdussa on vauvan koti, jossa vauva kasvaa ja samalla kasvattaa vanhemman vatsasta pyöreän.
Lahjoittaja / Luovuttaja	Lahjoittajat ovat henkilöitä, jotka lahjoittavat omia sukusolujaan, eli siittiöitä, munasoluja tai alkiota niitä tarvitseville ihmisille.
Lahjoittajan rooli	Lahjoittajalla ei ole oikeuksia eikä velvollisuuksia sukusolujen lahjoituksen avulla syntyneen lapsen suhteen.
Hedelmöityshoitolaki	Suomessa tuli vuonna 2007 voimaan hedelmöityshoitolaki, joka turvaa Suomessa lahjasoluhoidoilla alkunsa saaneen lapsen oikeuden tietää taustansa. Laki määrittää, miten hedelmöityshoitoja Suomessa annetaan.
Luoteri	Hedelmöityshoitorekisteri Luoteriin kirjataan sukusolujen lahjoittajien tiedot. Lahjasoluilla alkunsa saaneella lapsella on 18-vuotiaana oikeus saada Luoterista luovuttajan tunnuksella sukusolujen lahjoittajan tiedot, eli nimi ja henkilötunnus. Luovuttajan tunnuksen lapsi saa klinikalta, jossa lahjasoluhoido on toteutettu. Luoteria ylläpitää Valvira.

Monimuotoiset lapsiperheet

Äidin ja isän muodostama perhe	Perhe jossa on äiti ja isä. Perheeseen voi kuulua yksi tai useampia lapsia.
Sateenkaari-perhe	Sateenkaariperheet ovat perheitä, joissa yksi tai useampi vanhemmista kuuluu seksuaali- tai sukupuoliyvähemmistöön. Erilaisia sateenkaariperheitä on paljon. Lisää sateenkaariperheistä voit lukea www.sateenkaariperheet.fi .
Naisparin perhe	Perhe, jossa naispari jakaa lapsen tai lasten vanhemmuuden keskenään eli perheessä on kaksi äitiä. Yleisin sateenkaariperhemuoto.
Itsellisen vanhemman perhe	Lapsiperhe, jossa vanhempi on saanut yhden tai useamman lapsen lahjasoluilla itsellisesti.
Adoptioperhe	Perheen muodostavat vanhempi tai vanhemmat, jotka ovat adoptoineet yhden tai useamman lapsen kotimaasta tai ulkomailta. Perheessä voi olla myös muilla tavoilla saatuja lapsia. Kaikki perheen lapset ovat yhtä omia ja vanhemmat ovat kaikille perheen lapsille oikeita vanhempia.
Sijaisperhe	Perheen muodostavat vanhempi tai vanhemmat, joilla on lastensuojelun tukitoimien kautta sijoitettuja lapsia. Perheessä voi olla myös muilla tavoilla saatuja lapsia. Sijaisperheen sijaisvanhemmat huolehtivat kaikista lapsen elämään kuuluvista asioista. Sijaisperhe voi olla lapsen ainoa perhe tai lapsella voi olla yhteys myös biologisiin vanhempiinsa. Kaikki perheen lapset ovat yhtä omia ja vanhemmat ovat kaikille perheen lapsille oikeita vanhempia.
Uusperhe	Uusperheessä kaikki lapset eivät ole puolisoitten yhteisiä.

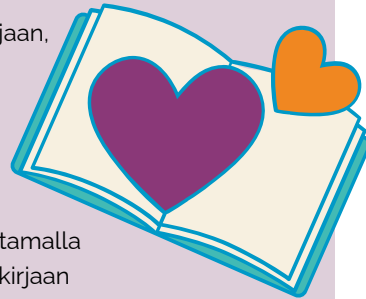
Vinkkejä oman perheen tarinan kuvaamiseen

Askartele kirja tai vihko, johon kuvaat lapsiystävällisellä tavalla teidän perheenne syntytarinan

Lapset pohtivat mistä vauvat tulevat ja mistä hän itse on tullut. Jos lapsen syntytarinaan liittyvät hedelmöityshoidot lahjoitetuilla sukusoluilla, kuuluu tämä tieto lapselle. Lapsen on tärkeä saada kasvaa tietoon koko elämänsä ajan. Perheen tarinaa kirjatessasi konkreettisesti kansien väliin sinun on mahdollista harjoitella, mitä sanoja haluat käyttää vastatessasi lapsesi kysymyksiin. Kun luet ja selaat tätä perheen tarinasta tehtyä kirjasta lapsesi kanssa jo pienestä lähtien, teet samalla lapsen syntytarinan hänelle itselleen tutuksi ja varmistat, että lapsi kasvaa tietoon omasta taustastaan.

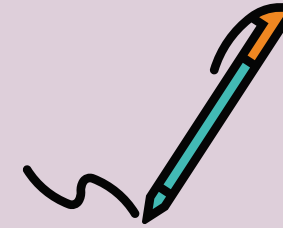
Ideoita kirjan tekemiseen

- Leikkaa ja liimaa -tekniikalla tyhjäan kirjaan, vihkoon tai kansioon.
- Valmiiseen vauvakirjaan täyttämällä
- Valokuvakirjana (esimerkiksi verkon kuvapalvelut)
- Kollaasi valokuvakehykseen
- Valokuva-albumiin kuvia ja tekstejä laittamalla
- Kirjaamalla jo olemassa olevaan lastenkirjaan esimerkiksi Our Story

Elävoitä kirjaa kuvilla

- Hedelmöityshoidoista esimerkiksi piirrettyjä tai netistä löytyviä kuvia
- Lääkäristä, lääkärin huoneesta ja hedelmöityshoitoklinikalta
- Vauvan kotiintulosta
- Perheelle tärkeistä ihmisistä ja perheen muista jäsenistä

Voit kirjoittaa kirjaan

- Perustiedot lahjoittajasta
- Ajatuksia, tarinoita ja kuvia raskauden ajalta
- Tarina synnytyksestä, matkasta sairaalaan ja sairaala-ajasta
- Kirjassa voi puhua vanhemmasta kolmannessa persoonassa esimerkiksi äidin tai isän kanssa hauskin oli...

Kirjassa oleva tieto tulee olla rehellistä

- Mieti mitkä asiat ovat tärkeitä lapsen tarinan kannalta
- Millaisen tunteen ja tunnelman haluat kirjan avulla välittää lapselle

Kirjan avulla

- Vahvistetaan lapsen tervettä itsetuntemusta ja itsetuntoa
- Välitetään rakkautta ja välittämistä
- Rakennetaan konkreettisesti lapsen tarinaa
- Tehdään näkyväksi, että lapsen mieli on mielessäsi, ja se on sinulle tärkeä.

Kirja on lapsen oma ja lapsen on hyvä saada itse selailta kirjaa, kannattaa esimerkiksi päällystää kirja tai kirjan sivut!

Tietoa, tukea ja toimintaa!

OSOITTEESTA

WWW.HELMINAUHA.INFO

LÖYDÄT KATTAVASTI TIETOA

LAHJASOLUILLA LAPSIPERHEELLISTYMISESTÄ

SEKÄ TARJOLLA OLEVASTA TUESTA

JÄ TOIMINNASTA.